

Matematiikan ja tilastotieteen laitos
Kombinatoriikka
Harjoitus 3 (7.6-9.6.2016)

Muistutuksia: $[n] = \{1, \dots, n\}$ kun $n \in \mathbb{N}^*$. Joukon X potenssijoukko on $\mathcal{P}(X) = \{A : A \subset X\}$ ja joukon A alkioden lukumäärä merkitään $|A|$. Joukon X relaatio R on mikä tahansa osajoukko $R \subset X \times X$.

1. Olkoot X ja Y sellaisia äärellisiä joukkoja, että $|X| < |Y|$. Näytä, että jokaisella kuvauksella $f : X \rightarrow Y$ on olemassa sellainen $y \in Y$ että $f(x) \neq y$ kaikilla $x \in X$. (Laatikkoperiaatteen ”duaalin” versio.)
2. Olkoon $A \subset [100]$ sellainen osajoukko, että A :han on umpimähkään valittu 56 (eri) alkioita. Näytä, että joukossa A on kaksi lukua, joiden erotus on 11.
3. Olkoon $A \subset [2n]$ mikä tahansa osajoukko, jolle $|A| = n + 1$. Näytä, että joukossa A on kaksi (eri) lukua, joista toinen on jaollinen toisella. *Ohje:* kirjoita jokainen $m \in A$ muodossa $m = 2^r \cdot k$, missä k on pariton, ja käytä laatikkoperiaatetta.
4. Olkoon X äärellinen joukko, $A \subset X$ annettu osajoukko, sekä

$$\mathcal{P}_A(X) = \{B \in \mathcal{P}(X) : A \subset B\}.$$

Etsi lukumäärälle $|\mathcal{P}_A(X)|$ kaava.

5. Olkoon $|X| = n$. Kuinka monta
  - (i) eri relaatiota R on joukossa X ?
  - (ii) eri refleksiivistä relaatiota R on joukossa X ? (Relaatio R on *refleksiivinen* jos $\{(x, x) : x \in X\} \subset R$.)

6*. Olkoon X joukko jossa on n alkioita. Asetetaan $\mathcal{P}_e(X) = \{A \in \mathcal{P}(X) : |A| \text{ parillinen}\}$ sekä $\mathcal{P}_o(X) = \{A \in \mathcal{P}(X) : |A| \text{ pariton}\}$. Osoita, että tällöin $|\mathcal{P}_e(X)| = 2^{n-1}$ ja $|\mathcal{P}_o(X)| = 2^{n-1}$. *Ohje:* kiinnitä $x \in X$ sekä määrittele kuvaus $\phi : \mathcal{P}(X \setminus \{x\}) \rightarrow \mathcal{P}_o(X)$ ehdolla $\phi(A) = A$ jos $|A|$ on pariton, ja $\phi(A) = A \cup \{x\}$ jos $|A|$ on parillinen. Tarkista, että ϕ on bijektio. (Kommentti: väite seuraa myöhemmin kurssilla myös muista tuloksista.)

Muistutus: jokaisesta laskuharjoituksesta saa lisäpisteitä seuraavasti: 4-7 ruksia = +1 p., 2-3 ruksia = +1/2 p. Tähtitehtävät ovat vaativampia ja niiden ratkaisusta saa merkitä 2 ruksia.